

GASITI SOLUTII PENTRU DRAMELE DIN PENITENCIARE – Comisia juridica a Camerei Deputatilor a inventariat masurile pentru imbunatatirea conditiilor de detentie, dupa decizia pilot CEDO si a ridicat cortina haosului din penitenciare: la Jilava sunt incarcerate 1325 de persoane, la un numar de 678 de locuri, la Rahova se propune mansardarea penitenciarelor, iar fostii detinuti recidiveaza pentru ca nu se reintegreaza in societate. Gheorghe Iancu: “Reeducarea in penitenciare nu exista”

Scris de Elena DUMITRACHE

Institutii - Penitenciare

Sala Mihai Viteazul din Palatul Parlamentului a gazduit Conferinta “Solutii legislative pentru implementarea deciziei pilot a CEDO privind conditiile de detentie in penitenciare”, organizata de Comisia juridica de disciplina si imunitati a Camerei Deputatilor. **Evenimentul de joi, 29 iunie 2017, organizat la initiativa presedintelui Comisiei juridice deputatul Eugen Nicolicea si moderat de jurnalista Antena 3 Alessandra Stoicescu a reusit sa aseze la aceeasi masa magistrati, reprezentati ai penitenciarelor, puterii legislative si reprezentanti ai societatii civile pentru a dezbate si propune solutii pentru principalele teme ale Conferintei**, respectiv masuri alternative de executare a pedepselor privative de libertate, liberarea conditionata, gratierea si masurile postcondamnatorii ca solutie la diminuarea gradului de aglomerare in penitenciare, imbunatatirea conditiilor sanitare in locurile de detentie, privarea de libertate ca masura de ultima instanta, revizuirea politicii penale ca masura de reducere a aglomerarii penitenciarelor si masuri legislative privind arestarea preventiva.

Sala Mihai Viteazul din Palatul Parlamentului a gazduit Conferinta “Solutii legislative pentru implementarea deciziei pilot a CEDO privind conditiile de detentie in penitenciare”, organizata de Comisia juridica de disciplina si imunitati a Camerei Deputatilor. **Evenimentul de joi, 29 iunie 2017, organizat la initiativa presedintelui Comisiei juridice deputatul Eugen Nicolicea si moderat de jurnalista Antena 3 Alessandra Stoicescu a reusit sa aseze la aceeasi masa magistrati, reprezentati ai penitenciarelor, puterii legislative si reprezentanti ai societatii civile pentru a dezbate si propune solutii pentru principalele teme ale Conferintei**, respectiv masuri alternative de executare a pedepselor privative de libertate, liberarea conditionata, gratierea si masurile postcondamnatorii ca solutie la diminuarea gradului de aglomerare in penitenciare, imbunatatirea conditiilor sanitare in locurile de detentie, privarea de libertate ca masura de ultima instanta, revizuirea politicii penale ca masura de reducere a aglomerarii

Cel care a deschis sesiunea de discutii asupra temelor Conferintei "Solutii legislative pentru implementarea deciziei pilot a CEDO privind conditiile de detentie in penitenciare" a fost **Gheorghe Iancu, fost Avocat al Poporului si fost judecator si procuror**, care a vorbit despre **masurile alternative de executare a pedespelor privative de libertate**. Cu acest prilej, Gheorghe Iancu a adus in discutie **masura gratierii**, propunand, in vederea decongestionarii inchisorilor, **sa fie gratiate persoanele care nu sunt recidiviste si care au savarsit infractiuni nonviolente cu pagube de pana in 10.000 lei, care, obligatoriu, ar trebui recuperate sub forma prejudiciului**. Aceasta masura se impune, in opinia fostului Avocat al Poporului si pentru a evita sa platim de la stat sume colosale de bani pentru mentinerea in inchisoare a unor oameni care au savarsit infractiuni al caror prejudiciu este cu mult mai mic fata de banii cheltuiti pentru tinerea infractorilor in inchisori: *"Mi se pare ca tinem in penitenciare oameni care ne costa multi bani pe zi de stat acolo, uneori mai mult decat este paguba, care este si recuperata. In plus, statul are nevoie de acei oameni care au gresit prima data si care nu vor mai gresi niciodata. Apoi paguba este mica si recuperata, iar reeducarea lor nu se poate face in penitenciar, fata de nedreptatea pe care o sufera. De aceea este necesara gratierea colectiva a unor oameni, unii fiind si doctori in stiinte in domeniul lor de activitate, atata timp cat paguba este recuperata, indiferent de fapta penala comisa."*

Fostul avocat al Poporului a punctat faptul ca **in Romania, in ultimii 15 ani, nu a mai fost data nicio lege a gratierii, dand exemplu perioada 1944-1948, cand au fost adoptate 3 legi de gratiere, sau perioada 1953-1989, cand au fost adoptate 29 de acte normative de amnistie sau gratiere, inclusiv gratiere colectiva**: *"In perioada 1967-1988 au beneficiat de amnistie si de gratiere un numar de 313.785 de persoane, iar cauza a fost o alta politica penala in domeniu, dar si alte argumente legate de capacitatea penitenciarelor sau de faptul ca anumite contraventii se pedespeau si cu inchisoarea contraventionala."*

In schimb, **dupa 1989, a precizat in cadrul conferintei fostul Avocat al Poporului, au fost adoptate doua acte normative de gratiere colectiva, respectiv in anul 1997 si anul 2002.**

Referindu-se la noul proiect de lege a gratierii colective, fostul judecator Gheorghe Iancu a afirmat ca este facut ca un text ce trebuie facut: "Hai sa mai dam si noi o gratiere, dupa 15 ani", a exclamat acesta.

"Actualul proiect de lege a gratierii colective prevede o serie de reglementari care au darul de a nu indeplini perceptul de iertare a semenilor nostri, asa cum stabilea si Curtea Constitutionala si anume: gratierea colectiva in totalitate a pedespelor de pana la 5 ani de inchisoare, cu foarte multe exceptii; gratierea colectiva partiala a jumatate din durata pedespelor aplicate in anumite cazuri si faptul ca recidivistii nu beneficiaza de aceste prevederi ale gratierii colective. O asemenea abordare denota superficialitate si neintelegerea fenomenului, in conditiile in

care actuala situatie presupune una mult mai dezvoltata. Este un fel de a scapa superficial de o problema care a fost deja pusa. Astfel, multe neconstitucionalitati ale Codului penal si ale Codului de procedura penala, pronuntate de Curtea Constitutionala, si situatia negativa care este in desfasurare la DNA, pot sta la baza unei cu totul alte abordari a gratierilor colective, mai ales ca, in alte tari din cadrul Uniunii Europene, exista tot felul de masuri care pot reeduca pe condamnat mult mai bine si fara incarcerare in penitenciare. La noi, reeducarea in penitenciare nu exista, neexistand nici macar conditiile minime. Aglomeratia din locurile de detentie impune asemenea masuri alternative de reeducare si inlocuire a celor existente, care nu fac reeducare, care este scopul pedespei si a penitenciarelor, ci pur si simplu distrug vietii, din cauza conditiilor groznice de detinere.”

Cristian Velicea, director al Penitenciarului Jilava: “Nu s-au stabilit conditiile in vederea reintegrarii fostilor detinuti in societate... La momentul iesirii din penitenciar nu au un loc de munca, nu stiu daca gasesc o ruda unde sa stea”

Fata de situatia prezentata de fostul Avocat al Poporului, Gheorghe Iancu, directorul unuia dintre cele mai cunoscute penitenciare din Romania a prezentat date statistice extrem de alarmante. Concret, **directorul Penitenciarului Jilava Cristian Velicea** a aratat ca **la Jilava sunt incarcerate 1325 de persoane, la un numar de 678 de locuri. Aceste cifre reprezinta faptul ca in Penitenciarul Jilava este un grad de aglomerare de 195%, fiecarui detinut revenindu-i un spatiu de 2 metri patrati.** Pentru indreptarea acestei situatii, directorul Penitenciarului Jilava a vorbit despre **posibilitatea liberarii conditionate a detinutilor din penitenciare.** In acest context, Velicea a precizat ca **65% dintre cei incarcerati la Penitenciarul Jilava sunt propusi pentru liberarea conditionata,** iar dintre acestia, doar 70% sunt eliberati. Cu toate acestea, multi dintre detinuti comit noi infractiuni pentru a reveni in inchisoare, motivand ca in libertate nu se pot integra intrucat nimeni nu ii angajeaza si sunt respinsi de societate: *“Liberarea conditionata ca o solutie pentru decongestionarea penitenciarelor...Ne intrebam daca este o solutie. Avand in vedere aceasta statistica, care arata ca in aceste intervale stabilite de Codul penal nu s-au stabilit conditiile in vederea reintegrarii fostilor detinuti in societate, personal, nu o vad ca pe o solutie. Problema noastra majora ca stat roman este ca nu exista o retea de suport la punerea in libertate. Sunt persoane private de libertate care, la momentul iesirii din penitenciar nu au un loc de munca, nu stiu daca gasesc o ruda unde sa stea. Noi incercam, ne dam interesul. Am organizat burse ale locurilor de munca in penitenciar pentru ca dupa eliberare, detinutii sa se poata angaja. Dar aceasta masura nu este suficienta”.*

Directorul Penitenciarului Rahova, Darie Denis propune mansardarea penitenciarelor

La randul sau, **directorul Penitenciarului Rahova, Darie Denis,** a luat cuvantul in cadrul Conferintei “Solutii legislative pentru implementarea deciziei pilot a CEDO privind conditiile de detentie in penitenciare”, dorind sa punteze posibilele solutii legislative si administrative care pot fi aplicate intr-un termen scurt pentru imbunatatirea conditiilor din penitenciar. **Darie Denis a propus astfel ca detinutii aflati in regim semi-deschis sau deschis sa plece in fiecare weekend acasa,** in acest fel fiind scutit statul roman de la plata unor importante sume de bani alocate intretinerii acestora in penitenciar, dar fiind create beneficii si pentru detinut, care se va putea reintegra in societate mult mai usor.

O alta masura propusa de directorul Penitenciarului Rahova s-a referit la posibilitatea mansardarii penitenciarelor, pentru a gazdui in acel loc zonele de recreere, studiu, activitati, zona de luat masa, etc., si pentru a putea crea noi locuri de detinere in interiorul penitenciarului.

Directorul ANP Marian Dobrica: "In Romania media pedepsei este de 5-6 ani, in timp ce in Uniunea Europeana media pedepsei este de 9 luni"

In schimb, fata de aceasta propunere **directorul Administratiei Nationale a Penitenciarelor Marian Dobrica** a punctat ca **starea cladirilor in care se desfasoara penitenciarele este precara, multe dintre acestea fiind la baza fabrici sau uzine**, nefiind destinate inca de la inceputul unui astfel de scop. Contrazicandu-l pe directorul Penitenciarului Rahova, **directorul ANP a subliniat ca se impun mai degraba masuri pe termen lung, care implica si reducerea mediei pedepsei aplicate in Romania**. In acest sens, directorul ANP Marian Dobrica a aratat ca *"in Romania media pedepsei este de 5-6 ani, in timp ce in Uniunea Europeana media pedepsei este de 9 luni"*.

In cadrul conferintei, jurnalistul Antena 3 si **senior-editor al Lumeajustitiei.ro Adina Anghelescu-Stancu** a punctat anumite **masuri alternative la detentie, folosite in alte state europene in care exista politici penale evaluate**, cum ar fi:

-**Belgia**, unde arestul la domiciliu a fost implementat la nivel national in 2012, iar supravegherea nu se face prin bratară electronică, ci prin telefon si se aplica detinutilor care au de executat o pedeapsa de cel mult trei ani.

-In **Cehia**, aceeasi sanctiune alternativa este ordonata de instanta pe un termen de pana la doi ani, judecatorul putand sa impuna condamnatului restrictii si obligatii care au scopul de a instaura ordinea in viata acestuia.

-In **Finlanda**, inchisoarea conditionata este aplicata pentru sentinte cu inchisoare de maximul doi ani, iar indeplinirea sentintei este amananta in schimbul unei perioade de probatiune cuprinse intre 1 si 3 ani.

-In **Franta**, sentintelor care nu deapasesc 5 ani inchisoare li se aplica suspendarea executarii pedepsei sub probatiune. Probatiunea este stabilita de instanta cu limite cuprinse intre 18 luni si 3 ani, respectiv 5 ani in cazul recidivei si 7 ani in cazul recidivei multiple. O alta masura alternativa din sistemul penal francez este recurperarea prejudiciului, unde instanta stabileste perioada si modalitatile de despagubire, acestea pot fi executata in natura, cu acordul victimei, iar daca persoana condamnată nu respecta aceasta masura, poate primi o pedeapsa maxima de inchisoare de 6 luni sau amenda de pana la 15.000 euro.

-**Italia** aplica, printre alte masuri alternative, si pedeapsa pecuniara, sub forma zilelor-amenda, rezultata din inmultirea numarului de zile de pedepsa cu suma stabilita ca fiind valoarea fiecărei zile, tinandu-se seama de posibilitatile financiare ale faptuitorului si de obligatiile acestuia fata de persoanele aflate in grija sa. Ziua-amenda nu poate fi mai mica de 250 euro si mai mare de 2.500 euro. Detentia la domiciliu in Italia poate fi acordata daca inculpatul are peste 70 ani, daca exista motive legate de familie, sanatate sau educatie sau daca exista o sentinta care prevede detentia de cel mult doi ani. Monitorizarea electronica in Italia a fost introdusa la inceputul anilor 2000, de ea beneficiind persoane care au implinit 70 ani (daca nu e recidivista) si aceeasi masura se poate lua pentru o pedeapsa sau rest de pedepsa mai mica de 4 ani pentru femeia gravida, mama sau tatal cu copii conviventi, de varsta mai mica de 10 ani, cu conditii speciale de sanatate sau cu varsta mai mare de 60 de ani sau mai mica de 21 ani, etc.

Adina Anghelescu-Stancu a subliniat ca modelul german ar trebui luat ca reper in ceea ce priveste principiile de baza ale sistemului de detentie, acestea fiind resocializarea si reabilitarea. Citand din inventarul pedepselor alternative folosite in alte state de catre Departamentul de Studii Parlamentare si politici UE in noiembrie 2015, jurnalista a evidentiat urmatorul fragment: *"Legea privind regimul de detentie din Germania arata ca viata din penitenciar trebuie sa reflecte cat mai fidel viata din societate, in scopul reintegrării. Acest principiu este cunoscut drept principiul nominalizării"*.

In timpul interventiei sale, **jurnalista Antena 3 a tinut sa se adreseze directorului general al ANP Marian Dobrica si sefilor Penitenciarelor Jilava si Rahova, spunandu-le ca pentru imbunatatirea conditiilor sanitare din penitenciare pot fi luate si masuri rapide**. Astfel, **pentru a asigura apa calda a detinutilor, din veniturile proprii ale penitenciarelor s-ar putea achizitiona robineti instant pentru incalzirea apei**. Mai mult, ar trebui

luate urgent de catre legiuitor masuri ce tin de fiscalitate, in sensul aplicarii unor facilitati angajatorilor ce vor absoarbe persoane care si-au executat pedeapsa in vederea unei reinsertii sociale rapide.

In ce priveste liberarea conditionata, Adina Anghelescu-Stancu a intrebat transant: "**Ce cauta procurorul DNA in sedintele din judecata privind liberarea conditionata?**", apreciind ca este o chestiune contra naturii.

La aceasta intrebare, reprezentanta Ministerului Public a amutit!

In final, Adina Anghelescu-Stancu a sublinat ca "**excesul de pedeapsa poate face din delincvent o victima a represiunii, care il inraieste si reintegrarea sa in societate ar fi mult mai dificila**".

Prezent la Conferinta "Solutii legislative pentru implementarea deciziei pilot a CEDO privind conditiile de detentie in penitenciare", **fostul membru CSM si actual presedinte al Asociatiei Procurorilor din Romania, procurorul Bogdan Gabor**, a declarat ca se impune revizuirea politicii penale, mentionand ca s-a ajuns in aceasta situatie din cauza unor prevederi din cuprinsul Noului Cod de procedura penala privitoare la individualizarea pedepsei: "*S-a ajuns la excese de pedeapsa. Cauza majorarii pedespelor cu inchisoarea o reprezinta imposibilitatea stabilirii comiterii unor infractiuni in forma continuata, fiind obligatorie considerarea acestora ca fiind fapte concurente*", a afirmat Bogdan Gabor.